

6/7/84

EL LLenguatge

Quina ràbia!

Hi ha algun escriptor que encara fa servir el verb "rabiar", tal com hem pogut comprovar en textos recents. Sembla, però, que aquest verb, malgrat que pot aparèixer com un derivat normal del substantiu *ràbia*, no és sinó un castellanisme, del qual hom convé unànimement que caldria prescindir. És cert que el Diccionari Alcover-Moll recull alguns exemples antics de l'ús d'aquest verb, entre ells àdhuc un de *Curial e Güelfa*, però en la mateixa obra s'indica clarament el seu origen castellà. I, d'altra banda, en el Diccionari d'equivalències (castellà-català) del mateix Moll, no se'l proposa pas com a traducció del verb del castellà. No cal dir que no el recullen cap dels actuals diccionaris d'ús de la llengua (Fabra, Enciclopèdia, etc.), i que figura, en canvi, a tots els vocabularis de barbarismes.

Alguns d'aquests vocabularis de barbarismes i també alguns de bil·lignes (castellà-català), proposen el verb *enrabiar-se* com a equivalent català del castellà "rabiar". La nombrosa fraseologia que poden originar uns verbs amb aquest significat ha de poder presentar algun

cas, segurament, en què l'equivalència del verb "rabiar" del castellà sigui *enrabiar-se*. Però això no és pas el que s'esdevé en la major part dels casos i, per tant, no sembla pas adequat de proposar *enrabir-se* com a equivalent principal o únic de "rabiar". És fàcil d'adonar-se, efectivament, que *enrabiar-se* té un valor clarament incoatiu (és a dir, que indica l'inici d'una acció), i que "rabiar", en canvi, té un significat més aviat duratiu. Per això, és sens dubte més encertada la solució que proposa el vocabulari de barbarismes d'Aureli Cortiella, *tenir ràbia*, a què afegeix *estar rabios*, el magnífic modisme *treure foc pels queixals*, i la frase exclamativa *tenir una ràbia!* I no seria pas desencertat d'ampliar la llista amb una altra frase exclamativa o interjectiva, com *quina ràbia!* o, anant a parar a frases formades amb mots d'altres famílies etimològiques, com *estar furios*, *estar cremat*, etc. El llenguatge popular, ben escorcollat, ens subministraria, segurament, encara d'altres frases útils per a l'expressió de la mateixa idea. El que importa d'assenyalar, però, és que en l'ús de les que hem indicat, la tria ha de venir determinada, més que no pas pel valor expressiu o per matisos de significació, per les possibilitats gramaticals d'inserció en contextos amplis.

Albert Jané